

**Публічне акціонерне товариство
«Комерційний банк «СОЮЗ»**

**РІЧНИЙ ЗВІТ
2011**

Інформація про банк

Найменування Банку

Повне найменування українською мовою: Публічне акціонерне товариство «Комерційний банк «СОЮЗ» (далі по тексту – **Банк** або **Банк «СОЮЗ»**).

Повне найменування російською мовою: Публичное акционерное общество «Коммерческий банк «СОЮЗ».

Повне найменування англійською мовою: «COMMERCIAL BANK «UNION» PUBLIC COMPANY.

Скорочене найменування українською мовою: АТ «КБ «СОЮЗ».

Скорочене найменування російською мовою: АО «КБ «СОЮЗ».

Скорочене найменування англійською мовою «СВ «UNION» РС.

Код за ЄДРПОУ: 35574578.

Місцезнаходження Банку

Юридична адреса Банку: Україна, 01010, м. Київ, вул. Суворова, 4

Фактична адреса Банку: Україна, 01010, м. Київ, вул. Суворова, 4

Організаційно-правова форма Банку

Банк є юридичною особою у формі публічного акціонерного товариства відповідно до чинного законодавства України. Банк створений відповідно до установчого договору про створення Банку від 12 вересня 2006 року та на підставі рішення Установчих зборів засновників Банку (протокол від 25 грудня 2006 року) і є правонаступником всіх прав та обов'язків Відкритого акціонерного товариства «Комерційний банк «СОЮЗ», яке зареєстровано Національним банком України 26 листопада 2007 року за № 318.

Банк здійснює свою діяльність на підставі Банківської ліцензії Національного банку України № 249 від 17 листопада 2011 року, а також на підставі Генеральної ліцензії на здійснення валютних операцій Національного банку України № 249 від 17 листопада 2011 року та додатку до Генеральної ліцензії № 249 від 17 листопада 2011 року.

Дата звітності за звітний період

Датою річної фінансової звітності за 2011 рік є кінець дня 31 грудня 2011 року.

Звітним періодом є період, який починається з 01.01.2011 року та закінчується 31.12.2011 року.

Функціональна валюта звітності та одиниця її виміру

Національна валюта України – гривня; тисячі грошових одиниць (тис.грн).

Назва органу управління, у віданні якого перебуває Банк (назва материнської компанії)

Банк не має материнської компанії.

Види діяльності, які здійснює та має здійснювати Банк

На підставі Банківської ліцензії Банк надає банківські послуги з:

- залучення у вклади (депозити) коштів від необмеженого кола юридичних і фізичних осіб;

- відкриття та ведення поточних (кореспондентських) рахунків клієнтів;
- розміщення залучених у вклади (депозити), у тому числі на поточні рахунки, коштів від свого імені, на власних умовах та на власний ризик.

Крім того, у відповідності до статті 47 Закону України “Про банки і банківську діяльність” Банк надає клієнтам такі фінансові послуги:

- випуску платіжних документів, платіжних карток, дорожніх чеків та їх обслуговування, кліринг;
- залучення фінансових активів із зобов'язанням щодо наступного їх повернення;
- фінансовий лізинг;
- надання коштів у позику;
- надання гарантій та поручительств;
- переказ коштів;
- факторинг.

Банк, крім надання фінансових послуг, має право здійснювати також діяльність щодо:

- випуску власних цінних паперів;
- зберігання цінностей або надання в майновий найм (оренду) індивідуального банківського сейфа;
- інкасації коштів та перевезення цінностей;
- надання консультаційних та інформаційних послуг щодо банківських та інших фінансових послуг.

На підставі Генеральної ліцензії на здійснення валютних операцій Банк здійснює такі операції з клієнтами:

- неторговельні операції з валютними цінностями;
- операції з готівковою іноземною валютою та чеками (купівля, продаж, обмін, прийняття на інкасо), що здійснюються в касах і пунктах обміну іноземної валюти банків;
- операції з готівковою іноземною валютою та чеками (купівля, продаж, обмін), що здійснюються в пунктах обміну іноземної валюти, які працюють на підставі укладених банками агентських договорів з юридичними особами-резидентами;
- ведення рахунків клієнтів (резидентів та нерезидентів) в іноземній валюті та клієнтів-нерезидентів у грошовій одиниці України;
- ведення кореспондентських рахунків банків (резидентів і нерезидентів) в іноземній валюті;
- ведення кореспондентських рахунків банків (нерезидентів) у грошовій одиниці України;
- відкриття кореспондентських рахунків в уповноважених банках України в іноземній валюті та здійснення операцій з ними;
- відкриття кореспондентських рахунків у банках (нерезидентах) в іноземній валюті та здійснення операцій з ними;
- залучення та розміщення іноземної валюти на валютному ринку України;
- залучення та розміщення іноземної валюти на міжнародних ринках;
- торгівля іноземною валютою на валютному ринку України;
- торгівля іноземною валютою на міжнародних ринках;
- обміну валют.

На підставі Ліцензій Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку Банк здійснює професійну діяльність на фондовому ринку за такими напрямками:

- 1) діяльність з торгівлі цінними паперами, а саме:
 - андеррайтинг (Ліцензія від 28 вересня 2009 року № 493104 серії АВ),
 - дилерська діяльність (Ліцензія від 28 вересня 2009 року № 493103 серії АВ),
 - брокерська діяльність (Ліцензія від 28 вересня 2009 року № 493102 серії АВ);

2) депозитарна діяльність (Ліцензія від 06.05.2011 року № 581276 серії АВ).

Стратегічна мета Банку

Згідно прийнятого стратегічного плану розвитку Банку на період до 2014 року, головною метою Банку є максимізація вартості свого бізнесу і досягнення заданих параметрів ринкової капіталізації.

У рамках прийнятої стратегії, Банк передбачає досягнути позицій універсального комерційного банку із численною клієнтською базою і високими рейтингами.

Стратегічними цілями на наступний 2012 рік та подальші роки є:

1) Стабільне зростання, в рамках якого необхідно:

- збільшити обсяги бізнес-показників завдяки використанню переваг зростаючого банківського ринку;
- забезпечити зростання частки Банку у головних сегментах банківського ринку України;
- забезпечити зважене використання інвестицій з метою підтримки стабільного зростання;
- продовжити інвестування в кадрові ресурси з метою залучення та утримання найкваліфікованіших працівників вищого рівня;
- розвивати процеси навчання і підвищення кваліфікації персоналу;
- розширити присутність на ринках капіталу, в тому числі і міжнародних;
- продовжити автоматизації внутрішніх процесів;
- посилити залучення нових клієнтів через мережу відділень, а також альтернативні канали продажу (банкомати, internet-банкінг, партнерства);

2) Прибутковість через підвищення якості, що буде досягнуто через:

- покращення ефективності бізнесу, збільшення ефективності роботи мережі відділень;
- розвиток обсягів і асортименту банківських продуктів;
- концентрацію на прибутковості банківських продуктів;
- зростання лояльності клієнтів;
- забезпечення клієнтам якісно вищого рівня послуг.

Спеціалізація Банку

Банк не має окремої банківської спеціалізації.

Банк створений для надання повного спектру банківських послуг, включаючи банківські операції, які пов'язані із здійсненням комерційної, інвестиційної та будь-якої іншої діяльності, яка може бути дозволеною Банку чинним законодавством України. Діяльність, що вимагає дозволу та/чи ліцензування, може здійснюватися Банком після отримання такого дозволу та/чи ліцензії та у межах цих дозволів та/чи ліцензій.

Банк "СОЮЗ" є універсальною кредитно-фінансовою установою, що зорієнтована на здійснення комплексного банківського обслуговування юридичних та фізичних осіб.

Основний акцент менеджменту направлений на проведення активних операцій, надання послуг, які приносять стабільний прибуток і не пов'язані з підвищеним ризиком. Стратегія здійснення активних операцій будується за принципом "консервативної ефективності", яка вимагає розподілу ресурсів в найбільш прибуткових проектах за умови дотримання безпеки і ліквідності вкладень.

Характеристика банківської діяльності

Підсумки роботи Банку за 2011 рік свідчать про досягнення певних результатів й виконання планових завдань звітнього року.

Аналіз звітних даних Банку вказує на поступове, планомірне збільшення всіх фінансових показників не менш ніж в 2 рази.

Отже, в звітному році Банк:

- збільшив активи рівно в 2,5 рази – з 1830 млн.грн. до 4585 млн.грн.;
- за рахунок розвитку мережі відділень наростив обсяг вкладів (депозитів) та залишків на поточних рахунках фізичних осіб в 2,6 рази – з 92251 тис.грн. у 2010 році до 244500 тис.грн. у 2011 році. При цьому, саме залишки на поточних рахунках фізичних осіб збільшились в 13 разів;
- залучив до співпраці нових клієнтів-суб'єктів господарювання, в зв'язку з чим вирости залишки на рахунках суб'єктів господарювання та небанківських фінансових установ – з 1049032 тис.грн. на кінець попереднього року до 1860489 тис.грн. на кінець звітного року;
- продовжував розвивати кредитування, тим самим збільшив кредитний портфель до 3460 млн.грн., що в 2,3 рази більше ніж у попередньому році. Близько 97% в кредитному портфелі Банку складають кредити суб'єктів господарювання. Кредитний портфель фізичних осіб представлений переважно споживчими кредитами;
- активно працював на міжбанківському ринку, залучаючи до роботи протягом 2011 року майже 14520681 тис.грн. від інших банків та розмістивши 20123445 тис.грн. в інших банках. Активний бізнес на міжбанківському ринку із залучення-розміщення коштів вплинув на зростання чистого процентного доходу за такими операціями майже в 6 разів;
- продовжував працювати на професійному ринку цінних паперів та збільшив обсяги портфелю цінних паперів майже в 9 разів. Протягом 2011 року в портфелі на продаж перебували в обігу державні облігації та прості акції юридичних осіб;
- зберіг високий рівень процентної маржі, що дозволило збільшити обсяг чистого процентного доходу майже в 2,6 рази, або на 141017 тис.грн. у порівнянні з попереднім роком;
- зменшив обсяги операцій з надання гарантій, що, в свою чергу, вплинуло на зменшення комісійних доходів за цією статтею на 52546 тис.грн. При цьому, комісійні доходи від інших послуг зросли в 2,2 рази.

В звітному 2011 році Банк збільшив статутний капітал на 80000 тис.грн. шляхом емісії. Статутний капітал Банку за станом на кінець дня 31 грудня 2011 року складає 336000 тис.грн., або майже 96% від розміру власного капіталу.

За станом на кінець дня 31 грудня 2011 року власний капітал Банку становить 350602 тис.грн.

В лютому 2011 року Банк залучив на умовах субординованого боргу кошти в розмірі 220000 тис.грн. Інвестором стало ТОВ “ІНВЕСТИЦІЙНІ БІЗНЕС РІШЕННЯ” (резидент).

Протягом 2011 року в Банку відкрито ще 2 відділення в містах Донецьку та Одесі.

За станом на кінець дня 31 грудня 2011 року Банк є постійним членом таких міжбанківських та міжнародних об'єднань: ВАТ “Київська міжнародна фондова біржа”, Асоціації “Українські Фондові Торговці”, Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, Асоціації “Українська Національна Група Членів та Користувачів SWIFT “Укр СВИФТ”, міжнародної ділінгової системи REUTERS.

Результати від банківських та інших операцій

Результати діяльності Банку за звітний 2011 рік розкриваються в “Звіті про фінансові результати” та примітках до цього звіту.

В звітному 2011 році Банком отримано прибуток в сумі 1899 тис.грн., який зріс на 701 тис.грн., або в 1,5 рази у порівнянні з попереднім роком. Така тенденція до зросту прибутку спостерігається вже другий рік поспіль.

Процентні доходи, у порівнянні з аналогічним періодом минулого року, збільшились на 313607 тис.грн.

Чистий процентний дохід Банку становить 224498 тис. грн., який складає 36,7% від загального обсягу чистих доходів, отриманих Банком в 2011 році.

Процентний дохід Банку має таку структуру (розкривається у примітці 20 “Процентні доходи та витрати”):

процентні доходи від розміщення коштів в інших банках, в тому числі на кореспондентських рахунках – 6,0% в загальному обсязі процентного доходу,

процентні доходи від операцій з кредитування клієнтів – 93,7% в загальному обсязі процентного доходу,

процентні доходи за борговими цінними паперами в портфелі на продаж – 0,3% в загальному обсязі процентного доходу.

Найбільшою складовою частиною в процентних доходах є доходи від операцій з кредитування клієнтів корпоративного сегменту ринку та сегменту міжбанківських операцій.

Процентні витрати мають наступну структуру (розкриваються у примітці 20 “Процентні доходи та витрати”):

процентні витрати за операціями із залучення коштів на міжбанківському ринку – 16,8% в загальному обсязі процентних витрат,

процентні витрати за коштами, що залучені від клієнтів – 49,6% в загальному обсязі процентних витрат, в тому числі проценти за коштами, що залучені на умовах субординованого боргу – 6,9%,

процентні витрати за борговими цінними паперами, емітованими Банком – 33,6% в загальному обсязі процентних витрат.

Найбільшу питому вагу процентних витрат складають проценти за строковими коштами фізичних осіб – 39,7%.

Чистий комісійний дохід Банку складає 78758 тис.грн., який дорівнює 12,9% від загального обсягу чистих доходів, отриманих Банком в 2011 році.

Найбільшу питому вагу комісійних доходів складають доходи за розрахунково-касове обслуговування – 52,4%.

Торгівельний дохід за 2011 рік – 21426 тис.грн., що становить 3,5% від загального обсягу чистих доходів, отриманих Банком в 2011 році. Торгівельний дохід представлений у вигляді доходу від операцій з купівлі-продажу іноземної валюти.

Крім того, від операцій з купівлі-продажу цінних паперів в портфелі банку на продаж дохід складає 1160 тис.грн.

Інші доходи становлять 79 тис.грн., або 0,01% від загального обсягу чистих доходів 2011 року.

Адміністративні витрати та інші операційні витрати Банку за 2011 рік становлять 81670 тис.грн., або 13,4% в загальному обсязі витрат Банку. Майже 54% в адміністративних та інших операційних витратах займають витрати за операціями факторингу, які становлять 43630 тис.грн. (пояснення щодо цих витрат розкривається в примітці 1.6 “Кредити та заборгованість клієнтів”).

Витрати на утримання персоналу становлять 7,4% від загального обсягу адміністративних витрат. Зростання витрат на персонал (за 2011 рік зросли в 1,5 рази, або на 1982 тис.грн.) обумовлено зростанням чисельності персоналу у зв'язку з розширенням мережі Банку.

При цьому, незважаючи на розширення регіональної мережі Банку, загальний обсяг адміністративних витрат, які безпосередньо пов'язані з обслуговуванням виробничого процесу (орендні платежі, послуги охорони, комунальні платежі, обслуговування основних засобів тощо), не збільшився – 33462 тис.грн. в звітному році, проти 43745 тис.грн. – в попередньому.

Витрати на формування резервів в 2011 році складають 237854 тис.грн., що становить 39,0% в загальному обсязі всіх витрат Банку.

Витрати з податку на прибуток за 2011 рік становлять 1520 тис. грн. При цьому, фактично до бюджету сплачено податку на прибуток 1413 тис.грн., з урахуванням авансових сплат в сумі 150 тис.грн., решта – відстрочений податок на прибуток (відстрочений податковий актив).

До Фонду гарантування вкладів фізичних осіб перераховано в 2011 році 424 тис.грн. Інших податків та платежів до бюджету та позабюджетних фондів сплачено в 2011 році 199 тис.грн.

Опис кожного сегмента контрагентів (банки, небанківські компанії, Кабінет Міністрів України тощо)

За станом на кінець дня 31 грудня 2011 року в Банку зареєстровано 1349 клієнтів, що майже в 2 рази більше ніж у минулому році, з них: суб'єктів господарювання – 804, фізичних осіб – 545.

Контрагентів Банку можливо розділити на такі сегменти:

- корпоративні клієнти (юридичні особи, фінансові небанківські установи, фізичні особи-суб'єкти господарювання),
- фізичні особи,
- банківські установи.

Співпраця з *корпоративними клієнтами* є одним із основних напрямків діяльності Банку. Банк пропонує корпоративним клієнтам такі послуги: кредитування, розрахунково-касове обслуговування, відкриття рахунків, депозитні вклади, валютні операції та міжнародні звіти, операції з цінними паперами, документарні операції тощо.

Банк пропонує корпоративним клієнтам різноманітні кредитні продукти. Кредити юридичним особам надаються, як правило, короткострокові. Клієнти Банку, які кредитуються, проводять господарську діяльність у різних сферах бізнесу, зокрема, у будівельному бізнесі, бізнесі на ринку фінансових послуг, виробництві транспортних засобів, страховому бізнесі тощо.

Фізичним особам Банк пропонує різноманітні депозитні програми, продукти. Широким попитом у фізичних осіб користується надання послуги з приймання платежів готівкою для перерахування на користь третіх осіб – комунальні платежі, платежі за послуги зв'язку, платежі з погашення кредитів, платежі в оплату товарів, робіт, послуг тощо. Лояльність тарифів Банку за розрахунково-касове обслуговування приваблює значну більшість фізичних осіб.

На *міжбанківському ринку* України Банк працює як із розміщення, так і з залучення ресурсів у різних грошових одиницях. Крім ресурсних операцій, Банк активізує діяльність за програмами міжнародних розрахунків і документарних операцій, а також на ринку цінних паперів. В 2011 році Банк співпрацював більш ніж із 100 українськими та близько 20 іноземними банками.

Серед ділових партнерів Банку такі великі банки-контрагенти: УКРЕКСІМБАНК, ОЩАДБАНК, КРЕДИТПРОМБАНК, ПРАВЕКС-БАНК, БТА-БАНК, ДІАМАНТ, «ФІНАНСИ ТА КРЕДИТ», СБЕРБАНК РОСІЇ та багато інших.

Злиття, приєднання, поділ, виділення, перетворення банків

В 2011 році Банк не здійснював операцій по злиттю, приєднанню, поділу, виділенню, перетворенню та інших реорганізацій.

Управління ризиками

Управління ризиками є ключовим процесом у діяльності Банку. Повний комплекс заходів по управлінню ризиками здійснюється такими структурними підрозділами Банку

як Управління ризиків та Управління валютних ризиків, ризиків ліквідності та економічних нормативів (далі по тексті – **Підрозділи**), а також колегіальними органами різного рівня та характеру.

Управління ризиками в Банку здійснюється шляхом розробки, затвердження, впровадження відповідних норм та процедур, спрямованих на мінімізацію усіх видів ризиків. Підрозділи здійснюють постійний контроль відповідності рівня ризику, який Банк приймає на себе у процесі діяльності, даним нормам и процедурам. Розроблений в Банку комплекс документів, спрямований на управління та контроль за ризиками, складається із положень про колегіальні органи (комітети), кредитних та інвестиційних процедур, положень та порядків по управлінню ліквідністю та ринковими ризиками. Ці документи визначають стандарти та дії, що повинні застосовуватись для здійснення відповідних конкретних задач.

Функції Підрозділів ґрунтуються на диференційованому підході до управління та контролю за різноманітними видами ризиків, зокрема, кредитним ризиком, ризиком ліквідності, валютним, процентним, ціновим, та операційним ризиком. Підрозділи є незалежними від бізнесів та інших підрозділів Банку та підпорядковуються окремим Заступникам Голови Правління Банку.

Структура кожного з Підрозділів цілком відповідає основним принципам функціонування ризик-менеджменту в Банку.

Заступники Голови Правління, в підпорядкуванні яких знаходяться Підрозділи, входять до складу Комітету з питань управління активами та пасивами та Кредитного комітету.

З метою управління ризиками в Банку створені й постійно функціонують наступні комітети:

Комітет з питань управління активами та пасивами

Комітет з питань управління активами та пасивами – КУАП – є колегіальним органом, який очолює Голова КУАП, що обраний зі складу керівників Банку.

КУАП здійснює контроль за управлінням ризиками, активами та пасивами, у тому числі визначає обсяги, структуру активів та пасивів у розрізі статей та портфелів, ставки залучення та розміщення ресурсів, граничні частки продуктів в активах та пасивах з врахуванням аналізу позицій банків-конкурентів, а також частки Банку на різних сегментах ринку, здійснює аналіз розмір відкритих позицій і ризиків Банку.

КУАП здійснює управління ризиками та контроль за дотриманням внутрішніх лімітів, включаючи розгляд звітності відносно ризиків ліквідності, процентного та валютного ризиків, визначення методології вимірювання та управління ризиками, встановлення лімітів та нормативів, спрямованих на оптимізацію рівня ризику та доходності операцій Банку.

До функцій КУАП входить розробка методик щодо управління ризиками, активами і пасивами.

Прийняття рішень щодо підтримки адекватного рівня ліквідності, достатнього для виконання усіх зобов'язань перед клієнтами та контрагентами у повному обсязі та у строк, є однією з найважливіших функцій КУАП.

Кредитний комітет

Банк має певну систему прийняття рішень, пов'язаних з кредитним ризиком, яка включає прийняття рішень колегіальними органами Банку.

Кредитний комітет є основним органом з прийняття рішень, пов'язаних з кредитним ризиком. Кредитний комітет є колегіальним органом, який очолює Голова комітету, що обраний зі складу керівників Банку.

Заступники Голови Правління, в підпорядкуванні яких знаходяться Підрозділи та які входять до складу Кредитного комітету, мають право накладати “вето” (право відмовити в прийнятті пропозиції, яка розглядається на Кредитному комітеті) при прийнятті рішень, пов'язаних з кредитним ризиком.

Основними завданнями Кредитного комітету є реалізація стратегії Банку у сфері кредитування, управління та контролю за кредитним ризиком, координації дій

різних підрозділів, прийняття рішень по заявкам на проведення активних операцій, формування збалансованого та диверсифікованого кредитного портфелю Банку.

Тарифний комітет

Банк регулярно аналізує співвідношення собівартості послуг та ринкової конкурентоспроможності діючих тарифів, а також здійснює аналіз ризиків, притаманних впровадженню нових продуктів в Банку. В зв'язку з чим, для проведення єдиної тарифної політики та затвердження нових продуктів в Банку створено Тарифний комітет.

Основними завданнями Тарифного комітету є:

- затвердження нових продуктів Банку
- розглядання системи тарифів, внесення змін;
- розглядання та затвердження тарифів на нові продукти та банківські послуги.

Конкретизуючі основні напрямки контролю, необхідно зауважити, що Банк завжди керується принципами обережності та зваженості при формуванні свого кредитного портфелю.

Реалізація цих принципів забезпечується через систему лімітів на активні операції, якісну оцінку платоспроможності позичальника та вартості застави, регулярний моніторинг обслуговування заборгованості та стану застави протягом строку кредиту.

Загальний контроль за управлінням ризиками здійснює керівництво Банку та Спостережна рада Банку.

Повноваження і функції Спостережної ради та Правління Банку наведено нижче у розділі “Корпоративне управління”.

Кредитний ризик

З метою моніторингу і регулювання кредитного ризику, Банком розроблені кредитна політика, методологія, процедури та регламенти управління кредитним ризиком. Крім того, розроблено методологію оцінки фінансового стану і кредитних ризиків, визначених в залежності від таких контрагентів: банки (резиденти України та нерезиденти України), юридичні та фізичні особи, страхові компанії, емітенти цінних паперів.

В Банку здійснюється оцінка процедури прийняття рішень по кредитним ризикам, визначається вплив потенційних кредитних угод на кредитний портфель Банку, здійснюється регулярна оцінка якості і ступеня ризику портфеля, діє система лімітів кредитних повноважень, що містять у собі портфельні ліміти і ліміти на одну угоду. Велике значення приділяється ризикам концентрацій, що містять у собі регіональні, галузеві ризики, ризики на одного позичальника, ризики на групу пов'язаних позичальників, ризики на групу банків-контрагентів.

Рішення щодо кредитних ризиків затверджуються Правлінням, Кредитним комітетом та КУАП, згідно з розподіленими повноваженнями.

Ризик ліквідності та відсотковий ризик

Управління відсотковим ризиком та ризиком ліквідності відбувається за допомогою наступних інструментів:

- встановлення GAP-розривів по активам та пасивам;
- управління рівнем процентної маржі;
- встановлення мінімально допустимих процентних ставок по кредитним операціям та максимально допустимих ставок по залученню вкладів (депозитів);
- встановлення позиційних лімітів по процентним активам і пасивам;
- управління на основі визначення операції активів та пасивів;
- управління за допомогою імітаційних моделей;
- періодичне стрес-тестування.

Порядок управління відсотковим ризиком та ризиком ліквідності визначається відповідними внутрішніми документами, що затверджені КУАП та Правлінням Банку.

Валютний ризик

Управління валютним ризиком в Банку відбувається через використання наступних інструментів:

- встановлення лімітів відкритої довгої/короткої валютної позиції по ВКВ, НКВ;
- визначення прогнозного рівня курсів основних валют на основі волатильності курсів у минулих періодах;
- аналізу позиції Банку щодо основних валют.

Розрахунок та встановлення лімітів валютної позиції здійснюється згідно внутрішньої методики розрахунку вищевказаних лімітів, а також згідно нормативно-правових актів Національного банку України.

У поточному режимі Підрозділи мають право своїми розпорядженнями коригувати граничні параметри проведення активно-пасивних операцій.

Моніторинг дотримання встановлених обмежень здійснюється періодично на КУАП з прийняттям рішень стосовно порушників та шляхів вирішення проблемних ситуацій, які стають на заваді процесу нейтралізації впливу ризиків.

Ринковий ризик

Управління ринковим ризиком в Банку відбувається за допомогою наступних інструментів:

- встановлення лімітів ділінгу та ліміту арбітражних операцій;
- моніторинг ринкових цін на інструменти фондового ринку, стосовно яких Банк готовий вести торгові операції або приймати довгу чи коротку позицію;
- моніторинг: а) контрагентів, емітентів та їх оточення на підставі аналізу їх фінансових показників (фундаментальний аналіз); б) розвитку фондового ринку з метою визначення найбільш перспективних напрямків можливих позицій Банку;
- відкриття позицій по інструментам в межах встановлених лімітів;
- встановлення лімітів по операціях на фондовому ринку.

Операційні ризики

Управління операційними ризиками в Банку здійснюється по наступних основних групах операційних ризиків: ризик транзакції, ризик операційного контролю, документарний ризик, ризик зловживань, технологічний ризик, юридичний ризик, ризик репутації, стратегічний ризик.

Завданням ризик-менеджменту є мінімізація операційних ризиків шляхом:

- підвищення ефективності використання банківських технологій;
- аналізу ефективності функціонування інформаційних потоків;
- створення системи виміру і моніторингу операційного ризику;
- регулярного стеження за індикаторами операційного ризику;
- формування переліку операційних ризик-факторів.

З метою обмеження операційних ризиків, зв'язаних з недоліками в системах і процедурах управління, підтримки і контролю, здійснюється контроль правильності використання внутрішніх нормативних документів Банку, спрямованих на управління ризиками (положень, регламентів, інструкцій тощо) підрозділами.

Організація роботи зі зниження чутливості Банку до того чи іншого ризику полягає в створенні комплексної системи управління ризиками.

Розгляд ризиків у комплексі дозволяє більш ефективно управляти активами і пасивами Банку, знижуючи при цьому рівень впливу ризиків. Дана система управління ризиками містить у собі всі етапи і заходи фінансової діяльності Банку, пов'язані з ризиками, дозволяє прогнозувати настання ризикової події і вживати заходів зниження рівня ризиків.

Чи є Банк на звітну дату тимчасовим учасником Фонду гарантування вкладів фізичних осіб

За станом на кінець дня 31 грудня 2011 року Банк не є тимчасовим учасником Фонду гарантування вкладів фізичних осіб.

Банк зареєстрований учасником Фонду гарантування вкладів фізичних осіб 29 грудня 2008 року (свідоцтво учасника Фонду гарантування вкладів фізичних осіб № 202 від 29 грудня 2008 року).

Платоспроможність Банку

Платоспроможність (адекватність регулятивного капіталу) Банку - показник, що відображає здатність Банку своєчасно і в повному обсязі розраховуватися за своїми зобов'язаннями.

Чим вище значення даного показника, тим більша частка ризику, що її приймають на себе власники Банку. Норматив платоспроможності (адекватності регулятивного капіталу) встановлюється для запобігання надмірному перекладанню Банком кредитного ризику та ризику неповернення банківських активів на вкладників Банку.

При плануванні та фактичному здійсненні активних операцій, що є ризиковими та впливають на рівень платоспроможності, Банк, перед усім, контролює та аналізує значення цього показника.

Так, протягом 2011 року рівень платоспроможності Банку зберігався на достатньому рівні.

За станом на кінець дня 31 грудня 2011 року значення обов'язкових економічних нормативів, встановлених Національним банком України, склали:

- норматив мінімального розміру регулятивного капіталу (Н1) – 613837 тис.грн. (нормативне значення – не менше 120 млн.грн.); з урахуванням корегуючих провідок значення нормативу становить 559195 тис.грн. (розрахунок нормативу зазначено в примітці 28 “Управління капіталом”);
- норматив адекватності регулятивного капіталу/платоспроможності (Н2) – 14,66% (нормативне значення – не менше 10%),
- норматив співвідношення регулятивного капіталу до сукупних активів (Н3) – 12,41% (нормативне значення – не менше 9%),
- норматив миттєвої ліквідності (Н4) – 32,93% (нормативне значення – не менше 20%),
- норматив поточної ліквідності (Н5) – 51,18% (нормативне значення – не менше 40%),
- норматив короткострокової ліквідності (Н6) – 157,18% (нормативне значення – не менше 60%),
- норматив максимального розміру кредитного ризику на одного контрагента (Н7) – 21,99% (нормативне значення – не більше 25%),
- норматив великих кредитних ризиків (Н8) – 556,49% (нормативне значення – не більше 800%),
- норматив максимального розміру кредитів, гарантій та поручительств, наданих одному інсайдеру (Н9) – 3,10% (нормативне значення – не більше 5%),
- норматив максимального розміру кредитів, гарантій та поручительств, наданих інсайдерам (Н10) – 3,53% (нормативне значення – не більше 30%),
- норматив інвестування в цінні папери (Н11) – 4,03% (нормативне значення – не більше 15%),
- норматив загальної суми інвестування (Н12) – 4,00% (нормативне значення – не більше 60%).

Припинення окремих видів банківських операцій

Протягом звітного 2011 року припинення або ліквідації окремих видів банківських операцій в Банку не відбувалось.

Обмеження щодо володіння активами

За станом на кінець дня 31 грудня 2011 року в Банку існують обмеження щодо володіння активами, які надані в заставу по отриманим міжбанківським кредитам.

В якості таких активів виступають майнові права за наданими кредитами клієнтам-суб'єктам господарювання та майнові права за наданими Банком міжбанківськими кредитами.

Дані обмеження пов'язані із користуванням та розпорядженням ними, а саме: не укладати угод наступної застави, не здійснювати уступку заставленого права третім особам, не виконувати дій, що тягнуть за собою припинення заставленого права чи зменшення його вартості (суми).

Обмеження щодо володіння активами наведені у примітці 29 "Потенційні зобов'язання банку".

Інших обмежень щодо володіння активами в Банку немає.

Корпоративне управління

Організаційна структура

Організаційна структура Банку в 2011 році була представлена підрозділами – Головний банк та відділення – в містах Києві, Донецьку, Сімферополі та Одесі.

В організаційній структурі безпосередньо Головного банку виділяються департаменти й управління за видами бізнесів та обслуговуючі департаменти, управління і відділи. Департаменти складаються із управлінь, а останні - із відділів. Кожний напрямок бізнесу очолює Заступник Голови Правління Банку.

Керування відділенням здійснює Начальник відділення. Відділення діють у відповідності до положень відділення, які затверджені Головою Спостережної ради. Повноваги керівників відділень визначаються в довіреностях наданих Головою Правління Банку.

Організаційна структура Банку наведена в Додатку № 1 до річного фінансового звіту.

Склад, відповідальність, функції органів управління Банку

Органами управління Банку є:

- Загальні збори акціонерів,
- Спостережна рада,
- Правління.

Керівниками Банку є Голова Спостережної ради, його заступники та члени Спостережної ради Банку, Голова Правління, його заступники та члени Правління Банку, головний бухгалтер, його заступник, керівники відокремлених структурних підрозділів Банку.

Керівники Банку відповідають за заподіяну ними матеріальну та фінансову шкоду відповідно до чинного законодавства України.

Органом контролю є Ревізійна комісія Банку та Служба внутрішнього аудиту Банку.

Вищим органом управління є Загальні збори акціонерів Банку. В Загальних зборах акціонерів мають право брати участь усі акціонери або призначені ними представники.

Акціонери мають кількість голосів, пропорційну розміру їх часток (акцій) в статутному капіталі Банку – 1 (один) голос дорівнює 0,25 грн.

Загальні збори акціонерів здійснюють загальне керівництво діяльністю Банку, визначають цілі і стратегію його розвитку. До компетенції Загальних зборів акціонерів належить прийняття рішень щодо:

- визначення основних напрямків діяльності Банку і затвердження його планів та звітів про їх виконання;
- внесення змін та/або доповнень до Статуту Банку;
- зміни статутного капіталу Банку;
- призначення та звільнення голів та членів Спостережної ради Банку, Ревізійної комісії Банку;
- затвердження річних результатів діяльності Банку, включаючи його дочірні підприємства, затвердження звітів та висновків Ревізійної комісії та зовнішнього аудитора;
- затвердження порядку розподілу прибутку, строку та порядку виплати частки прибутку (дивідендів), визначення порядку покриття збитків;
- припинення діяльності Банку, призначення ліквідатора, затвердження ліквідаційного балансу;
- винесення рішень про притягнення до майнової відповідальності посадових осіб органів управління Банку;
- затвердження договорів, угод, контрактів укладених на суму, що перевищує статутний капітал Банку;
- встановлення розміру, форми і порядку внесення акціонерами додаткових внесків;
- вирішення питання про викуп Банком акцій;
- виключення особи зі складу акціонера Банку.
- реорганізації Банку.

В період між скликанням Загальних зборів акціонерів наглядові та контролюючі функції щодо діяльності Правління Банку здійснює Спостережна рада. Спостережна рада приймає рішення щодо діяльності Банку, які не входять до компетенції Загальних зборів акціонерів та Правління Банку. Діяльність, компетенція та повноваження Спостережної ради визначені Статутом та положенням, яке затверджується Загальними зборами акціонерів.

Спостережна рада обирається Загальними зборами акціонерів з числа акціонерів Банку чи їх представників строком на 5 років і складається щонайменше з 3 (трьох) осіб. З їх числа Загальними зборами акціонерів обирається Голова Спостережної ради.

До компетенції Спостережної ради Банку належать наступні повноваження:

- призначення та звільнення Голови та членів Правління Банку;
- здійснення поточного контролю за діяльністю Правління й ходом виконання рішень Загальних зборів акціонерів;
- визначення зовнішнього аудитора Банку;
- встановлення порядку проведення ревізій та контролю за фінансово-господарською діяльністю Банку;
- прийняття рішень щодо покриття збитків Банку;
- прийняття рішень щодо створення, реорганізації та ліквідації дочірніх підприємств, філій і представництв Банку, затвердження їх статутів і положень;
- затвердження умов оплати праці та матеріального стимулювання членів Правління Банку;
- підготовка пропозицій щодо питань, які виносяться на Загальні збори акціонерів;
- встановлення лімітів й кошторисів та надання згоди на укладання договорів (угод, контрактів), підписання гарантій та інших фінансових зобов'язань Банку;
- здійснення інших повноважень, делегованих Загальними зборами акціонерів;

- затвердження положення про Правління Банку;
- затвердження положення про службу внутрішнього аудиту Банку та погодження положення про внутрішній аудит Банку;
- визначення та затвердження організаційної структури Банку.

Правління є виконавчим органом Банку, який здійснює керівництво його поточною діяльністю, формуванням фондів, необхідних для статутної діяльності Банку, та несе відповідальність за ефективність його роботи згідно з принципами та порядком, встановленими статутом Банку, рішеннями Загальних зборів акціонерів і Спостережної ради. Правління діє від імені Банку на підставі положення, затвердженого Спостережною радою.

Правління складається з Голови Правління та не менш ніж 3 (трьох) членів Правління.

Правління є підзвітним Загальним зборам акціонерів та Спостережній раді.

Голова Правління керує роботою Банку.

Правління несе відповідальність та забезпечує дотримання усіх вимог, встановлених (згідно із чинним законодавством України) Національним банком України щодо складання документів, фінансових та бухгалтерських звітів Банку.

До компетенції Правління відноситься:

- внесення пропозицій щодо порядку денного Загальних зборів акціонерів, а також пропозицій щодо внесення змін і доповнень до Статуту Банку;
- формування штатного розкладу Банку, а також підбір і підготовка кадрів;
- керівництво роботою структурних підрозділів Банку;
- вирішення питань укладання договорів (угод, контрактів), надання гарантій чи підписання інших фінансових зобов'язань Банку, здійснення операцій Банку, питання обліку, звітності і організації внутрішнього контролю;
- прийняття рішення щодо розпорядження майном Банку;
- визначення системи діловодства в Банку, у тому числі загальні умови і порядок підписання договорів, укладених Банком, грошово-розрахункових документів і кореспонденції;
- затвердження положень, регламентів, порядків та всіх інших внутрішніх документів та інструкцій;
- прийняття рішення про випуск в обіг та затвердження умов випуску ощадних (депозитних) сертифікатів;
- визначення розміру процентних, комісійних та інших видів винагород за операціями Банку;
- отримання згоди Спостережної ради Банку щодо витрат, пов'язаних з господарською діяльністю, сума яких перевищує кошторис, затверджений Спостережною радою;
- інші питання поточної діяльності Банку, що віднесені Загальними зборами акціонерів або Спостережною радою до компетенції Правління.

Голова Правління має право без довіреності здійснювати дії від імені Банку у відносинах з усіма вітчизняними та іноземними підприємствами, установами та організаціями, а також фізичними особами, приймати на роботу та звільняти працівників Банку, видавати довіреності від імені Банку, підписувати договори та інші документи.

Голова Правління може мати одного Першого Заступника та одного або кількох Заступників. Заступники Голови Правління мають право здійснювати дії від імені Банку за довіреністю Голови Правління.

Голова Правління Банку керує всією поточною діяльністю Правління відповідно до повноважень, наданих йому Загальними зборами акціонерів та Спостережною радою, і несе відповідальність за виконання покладених на Банк завдань.

Головний бухгалтер Банку уповноважений виконувати дії й нести відповідальність в межах рішень Загальних зборів акціонерів та Спостережної ради за ведення бухгалтерського, податкового обліку і складання фінансової та податкової

звітності згідно з вимогами та у обсягах, що встановлені нормативно-правовими актами Національного банку України у відповідності з діючим законодавством України.

Голова Правління та головний бухгалтер заступають на відповідні посади після надання письмової згоди Національним банком України.

Корпоративна культура Банку

Корпоративна культура Банку визначає наявність загальних цінностей, переконань, норм, очікувань. Вона зв'язує працівників і Банк в єдину систему, дає працівникам можливість ототожнювати себе з Банком, виховує почуття прихильності, відповідальності за все, що відбувається, створює основу для стабільності, контролю і єдиного напрямку.

Корпоративна культура Банку, як правило, устояна в часі, але, у зв'язку зі змінами зовнішнього середовища, може бути скорегована.

Основні методи, які використовуються для підтримки корпоративної культури:

- 1) в Банку приймаються документи, які описують принципи відношення Банку до своїх співробітників, клієнтів, суспільства (місія, кодекс етики);
- 2) поведінкові норми, стиль і спосіб спілкування керівництва з підлеглими. Керівник своєю поведінкою допомагає формувати певні аспекти організаційної культури;
- 3) в Банку розробляється система заохочень - премії, статусні символи, привілеї тощо. Таким чином, для працівників розставляються пріоритети, які вказують на цінності, що мають більше значення для Банку в цілому;
- 4) співробітники є "обличчям" Банку для клієнтів і партнерів, тому від їх зовнішнього вигляду, поведінки на робочому місці й стилю роботи залежить імідж Банку;
- 5) історії й "легенди" пов'язані із заснуванням Банку. За час існування в Банку складаються свої традиції - стандартні й повторювані заходи колективу, заходи з "особливим" приводом. Такі організаційні дії мають важливе культурне значення, їх дотримання впливає на самовизначення й лояльність працівників Банку;
- 6) уважність топ-менеджменту: своїми діями керівник сповіщає працівників, що є важливим в роботі і спілкуванні і що від них очікується;
- 7) поведінка вищого керівництва в кризових ситуаціях. Глибина й розмах кризи вимагають від Банку або посилення існуючої культури, або введення нових цінностей і норм;
- 8) кадрова політика Банку. Кадрова політика включає весь цикл роботи з персоналом - від прийняття на роботу і просування до звільнення працівників. Важливу роль у Банку відіграють критерії для заохочень і росту працівників на посаді. Демонстрація того, що Банк незмінно зв'язує заохочення й посадовий зріст працівників з їх ретельністю й ефективністю, має велике значення для формування поведінки співробітників.

Корпоративна культура Банку - функція цілеспрямованих управлінських дій вищого керівництва - важливий орієнтир поведінки працівників, який служить більш важливим фактором організації поведінки, чим формалізовані правила й вимоги.

Корпоративними цінностями Банку є:

- *відданість справі* - співробітники віддані спільній справі та прагнуть виконати місію Банку;
- *лояльність* - співробітники неухильно дотримуються принципів і норм законодавства України, внутрішніх нормативних документів, та звичаїв ділового обігу;
- *повага до цінності та гідності особистості* - співробітники поважають права та свободи людини незалежно від раси, національності, соціального положення й правового статусу, їх дотримання та захист є для співробітників важливою цінністю;
- *професіоналізм* - співробітники прагнуть: працювати чесно та сумлінно, своєчасно, якісно, точно й на найкращих умовах виконувати службові обов'язки; постійно самовдосконалюватися як професіонали та особистості; постійно знаходити і запроваджувати кращі засоби та можливості для підвищення ефективності роботи Банку;

- *корпоративність* - співробітники будують взаємовідносини із колегами на основі взаєморозуміння, довіри, взаємоповаги, взаємодопомоги та корпоративної солідарності. Співробітники обмінюються один з одним професійними знаннями та практичним досвідом;
- *відкритість* - співробітники дотримуються політики відкритості та прозорості діяльності Банку для акціонерів, клієнтів, ділових партнерів, органів державної та місцевої влади, колег. При цьому, для поширення загальнодоступних (відкритих) відомостей, що визначені законодавством, використовуються різноманітні джерела інформації (ЗМІ, мережа Інтернет, ділові зустрічі тощо). Співробітники будують відносини з клієнтами, діловими партнерами, органами державної та місцевої влади на умовах рівноправності та відкритості;
- *безпека* - співробітники вживають усі необхідні заходи для запобігання будь-яких протиправних дій з боку третіх осіб відносно акціонерів Банку, клієнтів, ділових партнерів, колег, суспільства;
- *відповідальність* - співробітники відповідають перед акціонерами – за результати своєї діяльності, перед клієнтами – за якість банківських послуг, перед діловими партнерами – за належне виконання прийнятих зобов'язань, перед суспільством та державою – за повагу до особистості, за внесок у розвиток економіки України та регіону.

Частка керівництва в акціях

Керівництво Банку володіє частками (акціями) у статутному капіталі Банку в таких розмірах: Савицький Ю.С. – 9,19% (30,88 млн.грн.).

Істотна участь у Банку

Істотної участі в статутному капіталі Банку за станом на кінець дня 31 грудня 2011 року акціонери Банку не мають.

Інша інформація

Загальна кількість працюючих в Банку за станом на кінець дня 31 грудня 2011 року становить 151 особу, що на 38 працівників більше ніж в кінці минулого 2010 року.

Проведення аудиторської перевірки Банку за звітний 2011 рік здійснює ТОВ Аудиторська фірма «РАДА Лтд» на підставі договору № 47/11 від 18.11.2011 року.

Голова Правління АТ «КБ «СОЮЗ»

Валовий В.П.

Головний бухгалтер АТ «КБ «СОЮЗ»

Колесник Г.Д.